

Pisemność oświadczenia a forma pisemna w rozumieniu art. 78 § 1 k.c. na przykładzie art. 21 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Istota problemu prawnego omawianego w niniejszym artykule sprowadza się m.in. do ustalenia na przykładzie art. 21 ust. 4 u.dz.u.r., czy ilekroć w przepisach prawa mowa jest o złożeniu oświadczenia „pisemnie”, o „pisemnym oświadczeniu”, czy o „pisemnym żądaniu”, należy przez to rozumieć każdorazowo „formę pisemną” czynności prawnej, o której mowa w art. 78 § 1 k.c. Stanowisko takie (nietrafne) zdaje się zajmować Komisja Nadzoru Finansowego.

Różnorodność terminologiczna i związane z nią wątpliwości co do wykładni przepisów w zakresie formy czynności prawnej powodują problemy dla zakładów ubezpieczeń w relacjach z Komisją Nadzoru Finansowego, dla której „pisemne oświadczenie” jest tożsame z „oświadczeniem złożonym w formie pisemnej”. Stanowisko KNF nie tylko poważnie utrudnia praktykę, wpływa na koszty i bezpieczeństwo działania ubezpieczycieli, ale też nie jest uzasadnione z punktu widzenia ochrony klientów. Budzi ono zdumienie w czasach cyfryzacji, a tym bardziej COVID-19.

Jeżeli można przyjąć, że do oświadczeń i żądań, o których mowa w art. 21 ust. 4 u.dz.u.r. nie stosuje się wymogów wskazanych w art. 78 § 1 k.c., to automatycznie powstanie szersze pole do bardziej elastycznej oceny wymogów faktycznych co do takiej formy. Oznaczać to będzie, że przy zachowaniu pewnych – koniecznych z punktu widzenia celu wyżej wymienionego przepisu i ochrony klienta – wymogów technicznych co do dokumentów elektronicznych, możliwe będzie skuteczne złożenie oświadczeń w formie innej, niż tradycyjna forma pisemna (rozumiana jako złożenie własnoręcznego podpisu na papierze).

Słowa kluczowe: forma pisemna, pisemność, formy oświadczeń woli, narzędzia autoryzacyjne, dokument.

The written form of the statement versus the written form within the meaning of Article 78 § 1 of the Civil Code based on the example of Article 21 (4) of the Insurance and Reinsurance Act

The essence of the legal problem discussed in this article boils down to determining, on the example of Article 21 (4) of the u.dz.u.r., inter alia, whether each time the law refers to making a statement “in writing”, a “written declaration” or a “written request” it should always be understood as a “written form” of a legal action referred to in Article 78 § 1 of the Civil Code. This (incorrect) position seems to be taken by the Financial Supervision Commission.

The diversity of terminology and the related doubts about the interpretation of the provisions regarding the form of a legal action cause problems for insurance companies in their relations with the Financial Supervision Authority, for which a “written statement” is the same as a “statement made in written form”. The FSC’s position seriously obstructs the practice, cost and safety of insurers, and is not supported by customer protection. It is astonishing in the digital age, let alone COVID-19.

If it can be assumed that the requirements indicated in Article 78 § 1 of the Civil Code do not apply to the statements and demands referred to in Article 21 (4) of the u.dz.u.r., then automatically there will be a wider field for a more flexible assessment of the factual requirements for such a form. This will mean that while maintaining certain – necessary from the point of view of the purpose of the above-mentioned provision and customer protection – technical requirements as to electronic documents, it will be possible to effectively make statements in a form other than the traditional written form (understood as putting a handwritten signature on paper).

Key words: written form, writtenness, forms of declarations of intent, authorization tools, document.

PROF. DR HAB. MICHAŁ ROMANOWSKI – Instytut Prawa Cywilnego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; w latach 2006–2015 (do chwili likwidacji) członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, przewodniczący zespołu ds. umowy ubezpieczenia; współnik w kancelarii Romanowski i Wspólnicy.

email: m.romanowski@romanowski.eu

ORCID: 0000-0003-1065-0958

KATARZYNA ZARZYCKA – aplikantka adwokacka w kancelarii Romanowski i Wspólnicy, laureatka ogólnopolskiego konkursu Przeglądu Prawa Handlowego na najlepsze prace magisterskie z prawa handlowego za pracę pt. *Corporate governance oczami Warrena Buffeta* napisaną na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego pod kierunkiem prof. Michała Romanowskiego.

email: k.zarzycka@romanowski.eu

ORCID: 0000-0003-4726-3214

